

PREFEROVANÉ ODRŮDY SLADOVNICKÉHO JEČMENE

Jean-Francois FEVRE, Jozef KAKUTA

Soufflet Agro, a. s.

Úvod

Na základě našich sledování a informačních zdrojů (klub Diamant, monitoring porostu) přinášíme některé informace týkající se preferovaných odrůd sladovnického ječmene ze sklizně 2006. Nakolik se v průběhu let zvyšují nároky z hlediska sladovnické kvality a dostatečně vysokého výnosu, mění se i odrůdová skladba sladovnického ječmene.

Z agrotechnických vlastností, které geneticky ovlivňuje i samotná odrůda, jsou parametrem jak výnos, obsah dusíkatých látek a podíl předního zrna, tak v některých případech i zahrnuté špičky. Některé z těchto vlastností dokáží ovlivnit pěstitele správnou agrotechnikou (například celková dávka dusíku v průmyslových hnojivech – obsah N-látek, celková agrotechnika počínající založením porostu přes chemickou ochranou a další – výnos), ale některé jsou ovlivňovány samotnou odrůdou (například Tolar – vyšší obsah N-látek, Sebastian – kratší odrůda, nižší obsah N-látek) atd.

Jersey

- Udržovatel: Cebeco Zaden B. V., NL
- Zástupce v ČR: CEBECO SEEDS, s. r. o.
- Původ: Apex * Alexis
- Rok registrace: 2000

Jersey je odrůda momentálně vykupovaná v největším podílu Sladovny Soufflet ČR. Při správné agrotechnice a vyšší intenzitě dokazuje v provozech, že stále patří k nejvýnosnějším odrůdám. Výška porostu přibližně 70 cm ji zařazuje k odrůdám, jako jsou Prestige nebo Malz. Z hlediska fungicidní ochrany je výhodou, že v sobě obsahuje gen Mlo, a tím je chráněna před padlím trávinným. Tato nejzávažnější choroba ječmene způsobuje ve fázi odnožování redukci odnoží, přičemž počet odnoží je u ječmene jeden z důležitých úrodotvorných prvků. Proto má napadení ječmene padlím ve fázi odnožování větší vliv na snížení výnosu než napadení pšenice.

Na druhé straně je odrůda Jersey více náchylná na hnědou skvrnitost. Proto je třeba přistupovat k preventivnímu fungicidnímu ošetřování porostu na plochách, kde byl předplodinou ječmen. Tato odrůda je také dost náchylná na rez ječnou, což je v posledních letech méně rozšířená choroba. V ročnících se silným infekčním tlakem ale může výrazně snížit hmotnost tisíce zrn, a tím i podíl předního zrna, a další parametry sladovnické jakosti.

Odrůda Jersey má velmi dobrou schopnost odnožovat a při dodržení správné hloubky setí (2 cm) jsou možné i nižší výsevky, a to pod 3 MKS/ha. Obsah dusíkatých látek je většinou na úrovni průměru preferovaných odrůd. Pokud se týká zahrnutých špiček, je to odrůda, která za léta 2001 – 2004 dosahovala v tomto ukazateli nejnižšího podílu ze všech preferovaných odrůd.

Prestige

- Udržovatel: Société RAGT 2n, F
- Zástupce v ČR: RAGT Czech, s. r. o.
- Původ: Cork * Chariot
- Rok registrace: 2002

Prestige je pro Sladovny Soufflet ČR druhou nejžádanější odrůdou. Je charakteristická nejdelším klasem a největším počtem zrn v klasu, což je často dobrým rozpoznávacím znakem při určování odrůdy přímo na poli. Spolu s odrůdou Sebastian patří k nejvýnosnějším odrůdám z preferovaných odrůd. Za poslední roky (2002 – 2004) to byla nejvýnosnější odrůda v podnicích sdružených v klubu Diamant.

Odrůda Prestige nevyniká tak silným odnožováním, resp. produktivitou stébel na rostlinu, jako je tomu u odrůd Malz nebo Jersey, ale svůj výnos tvoří především klasem, resp. počtem zrn v klasu a vysokou hmotností tisíce zrn. Proto je vhodné volit výsevek nad 3,5 MKS/ha. Vysoká produktivita klasů ji předurčuje k nadprůměrným hodnotám podílu předního zrna. Obsah dusíkatých látek je u ní v posledních letech (2002 – 2004) vyšší než u odrůd Malz nebo Jersey, ale spadá do průměru preferovaných odrůd. Podíl zahrnutých špiček za tyto tři roky je také na stabilní úrovni a nepřekračuje průměr.

Pokud jde o choroby, vyniká dobrou odolností vůči padlí, ale je méně odolná proti hnědé skvrnitosti. V roce 2005 byla spolu s odrůdou Malz nejčastěji napadána nespecifikovanými skvrnitostmi. Pro vysokou váhu klasu ji doporučujeme ošetřovat morforegulátory v poslední fázi, tj. na praporcový list (háček), když porost překračuje hustotu 850 klasů na 1 m².

Malz

- Udržovatel: Plant Select, spol. s r. o.
- Zástupce v ČR: Plant Select, spol. s r. o.
- Původ: Famin * Scarlett
- Rok registrace: 2002

Malz je po odrůdách Jersey a Prestige pro Sladovny Soufflet ČR třetí nejžádanější odrůdou. Patří k nověji registrovaným preferovaným odrůdám. Poskytuje velmi stabilní výnosy a v minulém roce 2004 patřila spolu s odrůdou Prestige k nejvýnosnějším preferovaným odrůdám v podnicích klubu Diamant. Vyznačuje se velmi dobrou produktivností stébel na rostlinu a při svojí průměrné hmotnosti tisíce zrn dosahuje i nadprůměrné hodnoty podílu předního zrna, které je charakteristické svojí buclatostí. Stejně jako odrůda Jersey vyniká dobrou schopností odnožovat, ale jistější jsou výsevky nad 3 MKS/ha, samozřejmě při dodržování správné hloubky setí (2 cm).

Z hlediska chorob jde o odrůdu poměrně odolnou vůči hnědé skvrnitosti. Loni se ale u ní vyskytovalo nejvíce nespecifických skvrnitostí. Dosahuje nadprůměrné délky klasu a počtu zrn v klasu. Obsah dusíkatých látek si udržuje na průměrné až nižší hladině. V tomto ukazateli jsou u ní značné výkyvy při zvýšené intenzitě hnojení dusíkem a nevyvážení dávek dusíku vzhledem k předpokládanému výnosu nebo při jeho aplikaci v pozdnějších fázích růstu (odnožování). Proto je vhodné určit pozdní dávku dusíku podle rozboru rostlin. Podíl zahnědlých špiček byl u odrůdy Malz v letech 2003 a 2004 mírně nad průměrem, loni byla tato hodnota v porovnání s ostatními preferovanými odrůdami nejvyšší.

Tolar

- Udržovatel: Plant Select, spol. s r. o.
- Zástupce v ČR: Plant Select, spol. s r. o.
- Původ: HE 4710 * HWS 78 267/83
- Rok registrace: 1997

Tolar je tradiční česká odrůda, s níž mají tuzemští pěstitelé dostatek zkušeností. Je charakteristická nejvyšším obsahem dusíkatých látek v znu za posledních šest let. Přestože to je starší odrůda, drží krok ve výnosech, ale nepřesahuje výnosy nově registrovaných odrůd. Její výška (asi 80 cm) je nad průměrem preferovaných odrůd. Z toho vyplývá potřeba ošetřovat ji morforegulátory, i když nepatří k poléhavým odrůdám.

Odrůda Tolar se vyznačuje dlouhým klasem s vyšším počtem zrn v klasu. Hmotnost tisíce zrn převyšuje průměr, ale výtěžnost předního zrna je pod průměrem preferovaných odrůd; v posledních šesti letech je na úrovni odrůdy Jersey. Výsevek by se měl pohybovat nad 3,5 MKS/ha, přičemž výnos by měl být tvořen hlavně počtem klasů. Z hlediska chorob je tato odrůda náchylná k napadení padlím travním, ale má větší odolnost vůči hnědé a rhynchosporiové skvrnitosti.

Sebastian

- Udržovatel: Sejet Plantbreeding, DK
- Zástupce v ČR: Selgen, a. s.
- Původ: Lux * Viskosa
- Rok registrace: 2005

Odrůda Sebastian je novinkou. Sladovny Soufflet ČR ji sice vykupují teprve od loňského roku, ale mají k dispozici výsledky z roku 2004. Tehdy dosahovala nejnižšího obsahu dusíkatých látek a nejvyššího podílu předního zrna ze všech preferovaných odrůd. Loni jsme monitorovali její pěstování především na střední Moravě. Ve výnosu byla mezi preferovanými odrůdami první.

Sebastian je charakteristický kratším klasem s menším počtem zrn v klasu, avšak s vysokou hmotností tisíce zrn a vysokým podílem předního zrna. Svojí výškou (přibližně 65 cm) je nejnižší z preferovaných odrůd a je i nejpozdnější, což může vést k oddálení sklizně a riziku, že dešťové srážky zvýší podíl zrn se zahnědlými špičkami.

Tato odrůda tvoří svůj výnos hlavně schopností výborně odnožovat a vytvořit vysoký počet stébel na rostlinu. V loňské sezóně byla proto při pohledu na pole zjevně charakteristická hustým porostem, v němž bylo v mnohých případech více než 1000 klasů na 1 m². I když to je nižší odrůda, vzhledem k počtu klasů je třeba při vysoké intenzitě pěstování ošetřovat porosty morforegulatory. Nízký obsah dusíkatých látky vykazuje i z důvodu vysokých výnosů, a proto ji lze řadit k intenzivním odrůdám, u nichž můžeme aplikovat i vyšší dávky dusíku bez většího rizika. Výsevek této odrůdy přizpůsobujeme dobré odnoživosti. Dobrých výsledků lze dosáhnout při nízkých i vysokých výsevcích. Loni se i přes menším tlaku chorob ukázala jako odolná vůči hnědé skvrnitosti, nebyla napadána nespecifikovanými skvrnitostmi a její odolnost vůči padlí travnímu, rhynchosporiové skvrnitosti a rzem byla střední.

Cristalia

- Udržovatel: Syngenta Seeds, LTD.
- Zástupce v ČR: Syngenta Czech, s. r. o.
- Původ: Ortolí * Brise
- Rok registrace: ve dvouletém zkoušení v ČR, v EU Francie 2004

Odrůda Cristalia je novou sladovnými preferovanou odrůdou jarního ječmene. Loni byla druhým rokem v registračních zkouškách ÚKZÚZ. Současně je sledována v provozních podmínkách na množitelských plochách a v pilotních pokusech firmy Soufflet Agro, a. s.. Vytváří menší počet odnoží, ale s dobrou produktivností stébel na rostlinu, a proto se u ní osvědčil výsevek nad 3,5 MKS/ha. Je nízká (přibližně 70 cm), stéblo je stabilní, nelámavé. Výnos tvoří především vyšší hmotností tisíce zrn. Tato odrůda dosahuje velmi dobrých výnosů a jako nejvhodnější se jeví ve výrobní oblasti řepařské a obilnářské.

Z hlediska chorob vyniká velmi dobrou odolností proti rhynchosporiové skvrnitosti, padlí travnímu a rzi ječné, ale vykazuje slabší odolnost vůči hnědé skvrnitosti. Pro sezónu 2006 je k dispozici limitované množství osiva a tato odrůda stále je ve fázi technologického schvalování sladařské kvality.

Adresa autora

Jean-Francois Fevre, Ing. Jozef Kakuta, Radomír Lesák	
Soufflet Agro, a. s.	Tel.: +420 724 348 283 e-mail: radek.lesak@soufflet-agro.cz